

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

КИБЕРСИГУРНОСТ И ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНОВАТИВНИ ТЕХНОЛОГИИ В РАБОТАТА НА ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ В БЪЛГАРИЯ

**Национална лаборатория по
компютърна вирусология при БАН**

11 декември 2018 г., София

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

УЧАСТНИЦИ
(продължителност 20.09. – 15.12.2019)

Национална лаборатория по компютърна вирусология при БАН

Ключов експерт „Ръководител на екип“

Институт по информационни и комуникационни технологии при БАН

Ключов експерт “Анализ и проучване”

Институт по отбрана „Проф. Цветан Лазаров“

Ключов експерт “Киберсигурност и иновативни технологии”

European Software Institute - Center Eastern Europe

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ЦЕЛ

- Съставяне на визия за подобряване на кибер сигурността на публичния сектор в България, като се отчитат възможностите за приложение на иновативни технологии в работата на държавната администрация и в контекста на развиващите се рамки по киберсигурността в България, ЕС, НАТО.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Визия за кибер устойчивост

Очаквани резултати на всички нива от внедряването на иновативни решения в дейността на държавата и публичния сектор.

Киберсигурност на публичния сектор

Критични точки и перспективи с визия за подобряване.

Приложение на блокчейн и ИИ

Визия и примери за приложение на блокчейн и ИИ в работата на държавната администрация и очакваните резултати от това.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

1/2

- Анализ на държавната политика в областта на кибер сигурността
  - Обзор и анализ на регулаторните инструменти, политики и стратегии на НАТО и ЕС, които влияят на кибер сигурността на България
  - Идентифициране на критичните точки и перспективи
  - Представяне на ясна визия за подобряване на кибер сигурността на публичния сектор в България

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

2/2

- Анализ на иновативни технологии в работата на държавната администрация
  - Възможности за използване на
    - блокчейн технологии в държавната администрация:
      - Особености, предимства и недостатъци
      - Възможности за приложение в работата на ДА
    - Изкуствен интелект и чатботове при предоставяне на услуги и комуникация с потребителите и поддържане на кибер сигурността
- Предоставяне на визия за бъдещето

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

АНАЛИЗ НА ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА КИБЕР СИГУРНОСТТА

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ХРАМ НА КИБЕР СИГУРНОСТТА В АДМИНИСТРАЦИЯТА

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

КАРТА НА УЧАСТНИЦИТЕ В ОРГАНИЗАЦИЯТА

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

АЛТЕРНАТИВИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ ПО КИБЕР СИГУРНОСТ

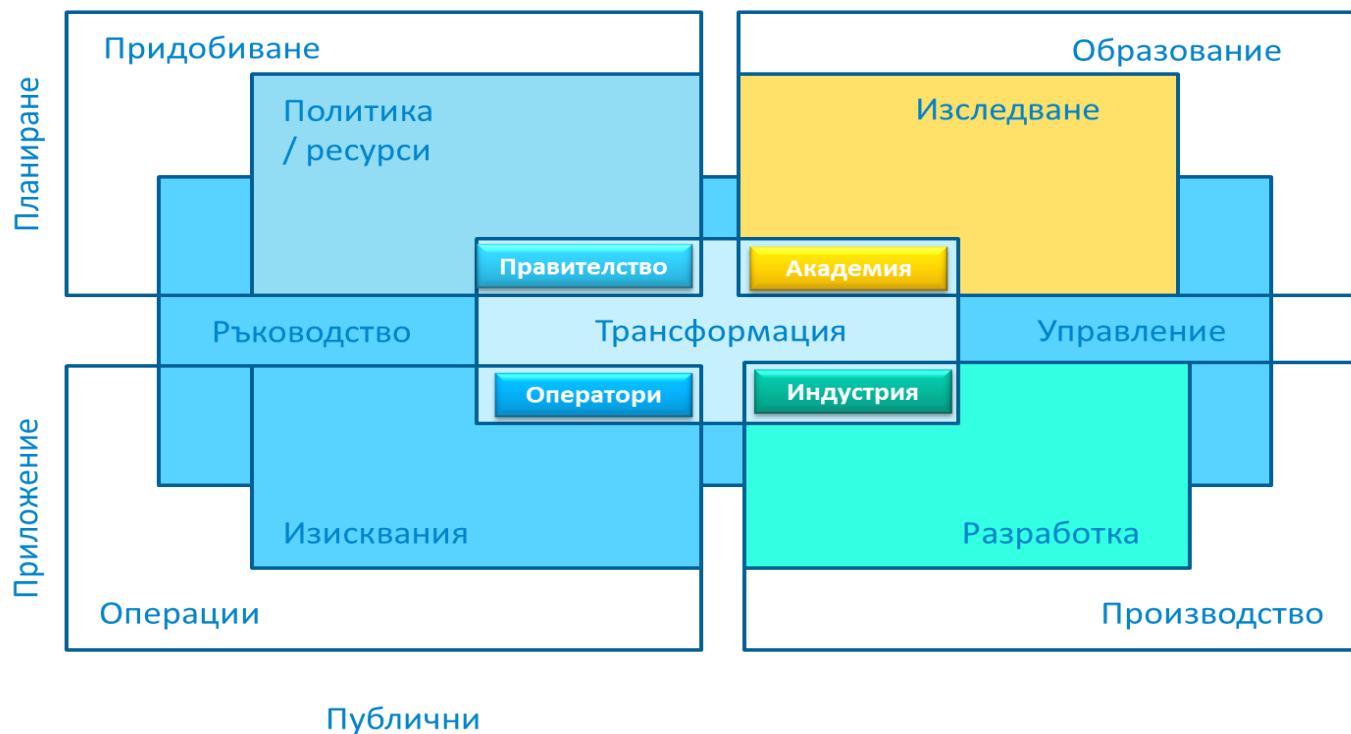
- **Максимална кибер сигурност при ограничени ресурси и критерии:**
  - Ефективност
  - Ефикасност
  - Устойчивост
  - Капацитет за промяна / гъвкавост
  - Взаимодействие / принос към сигурността в общ план
- **Алтернативи** от текущо дъстояние през специализирана агенция до частен оператор – фокус върху ролята на НИТ и човешкия фактор: **Разбиране на модела по ЗКС** и направленията за реализация / развитие
- **Инвариантни приоритети на Визията по усъвършенстване на организацията с използване на НИТ и развитие на човешкия потенциал:**
  - Научни изследвания / сертификация на технологии
  - Обучение и сертификация на персонал
  - Взаимодействие “Администрация-Академия-Индустрия”
  - Международно взаимодействие в ЕС/НАТО еко система “кибер сигурност”

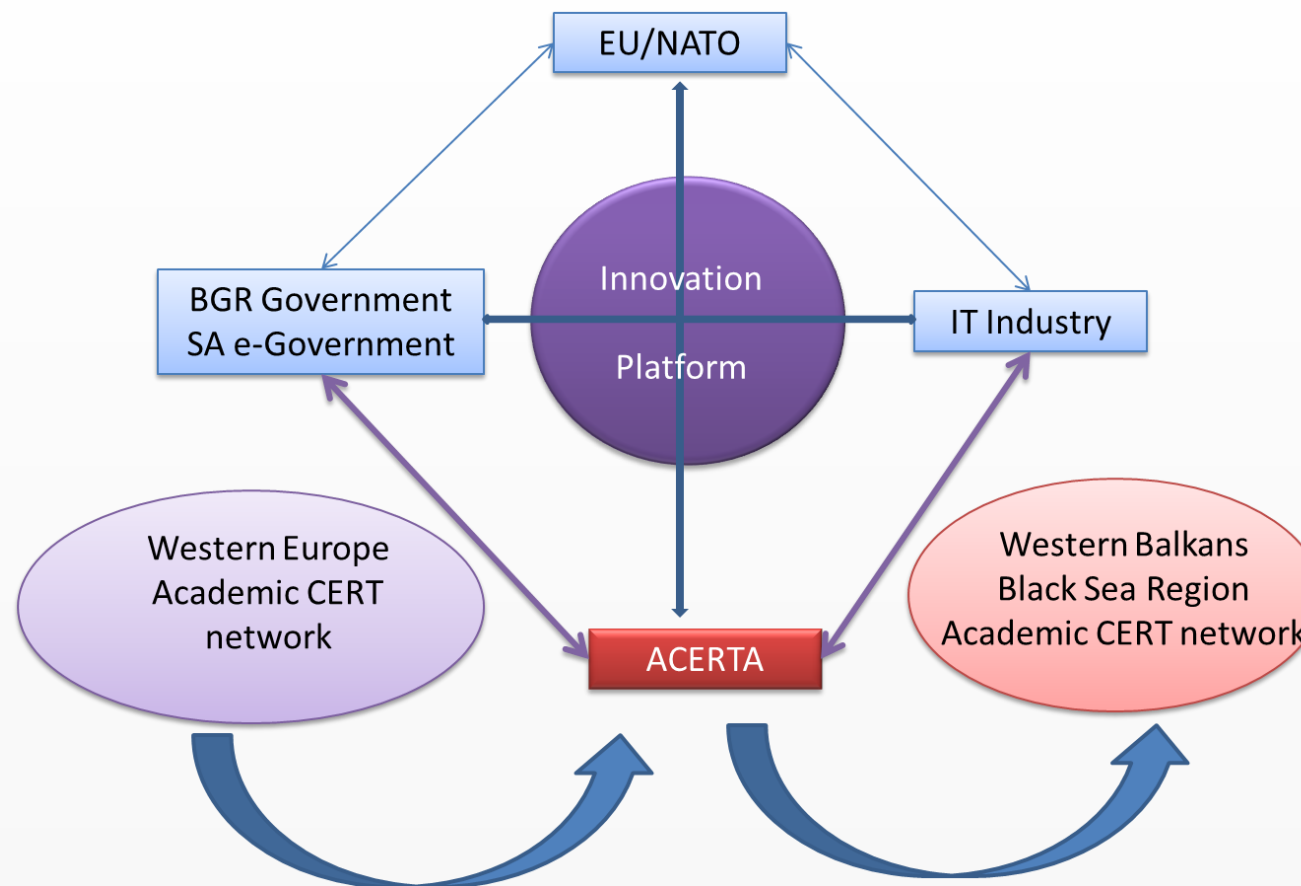
УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА

Четири области на промяна на две нива

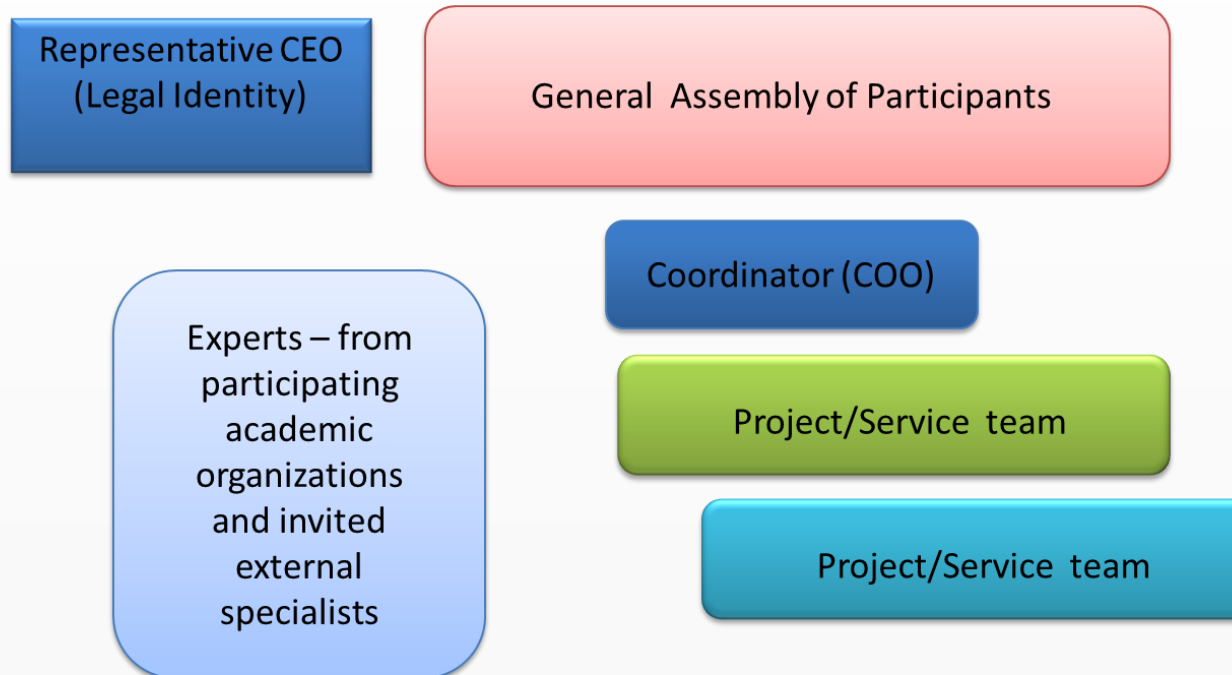

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ПО КИБЕРСИГУРНОСТТА В ЕКОСИСТЕМА

АКАДЕМИЧНА ОРГАНИЗАЦИЯ ПО КИБЕР СИГУРНОСТ – НАЦИОНАЛЕН КООРДИНАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ЗА ИЗСЛЕДВАНИЯ, ТЕХНОЛОГИИ И ОБУЧЕНИЕ

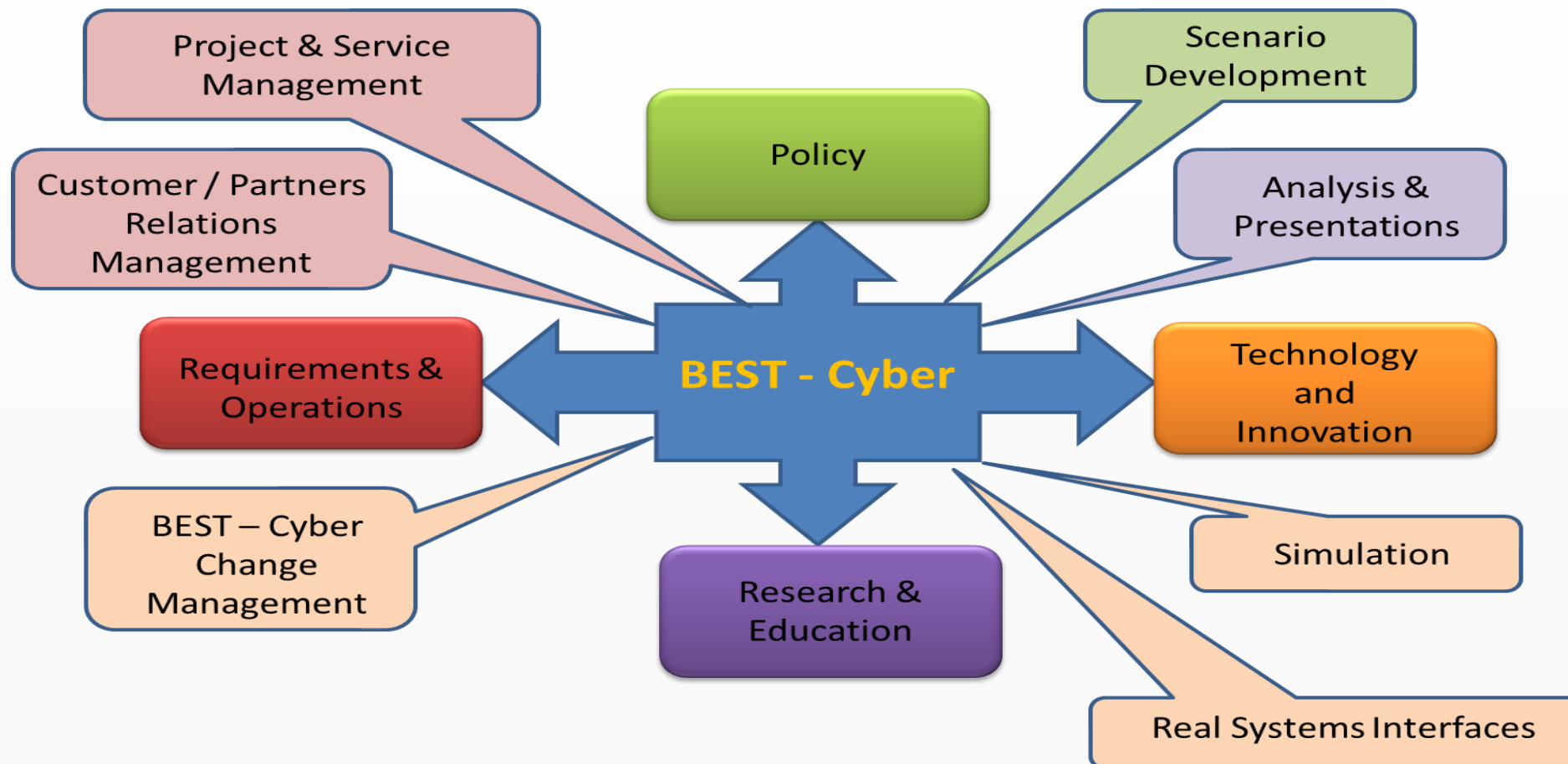

Basic/budget Environment for Simulation and Training (BEST) - Cyber

СРЕДА ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ, ТЕХНОЛОГИИ И ОБУЧЕНИЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

РЕЗУЛТАТИ ОТ ОНЛАЙН ИЗСЛЕДВАНЕ С ЕКСПЕРТИ ПО КИБЕР СИГУРНОСТ

Провеждането се осъществява от Национална лаборатория по компютърна вирусология при БАН по поръчка на Институт по публична администрация и във връзка с изследване на тема:

„Киберсигурност и възможности за приложение на иновативни технологии в работата на държавната администрация в България“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

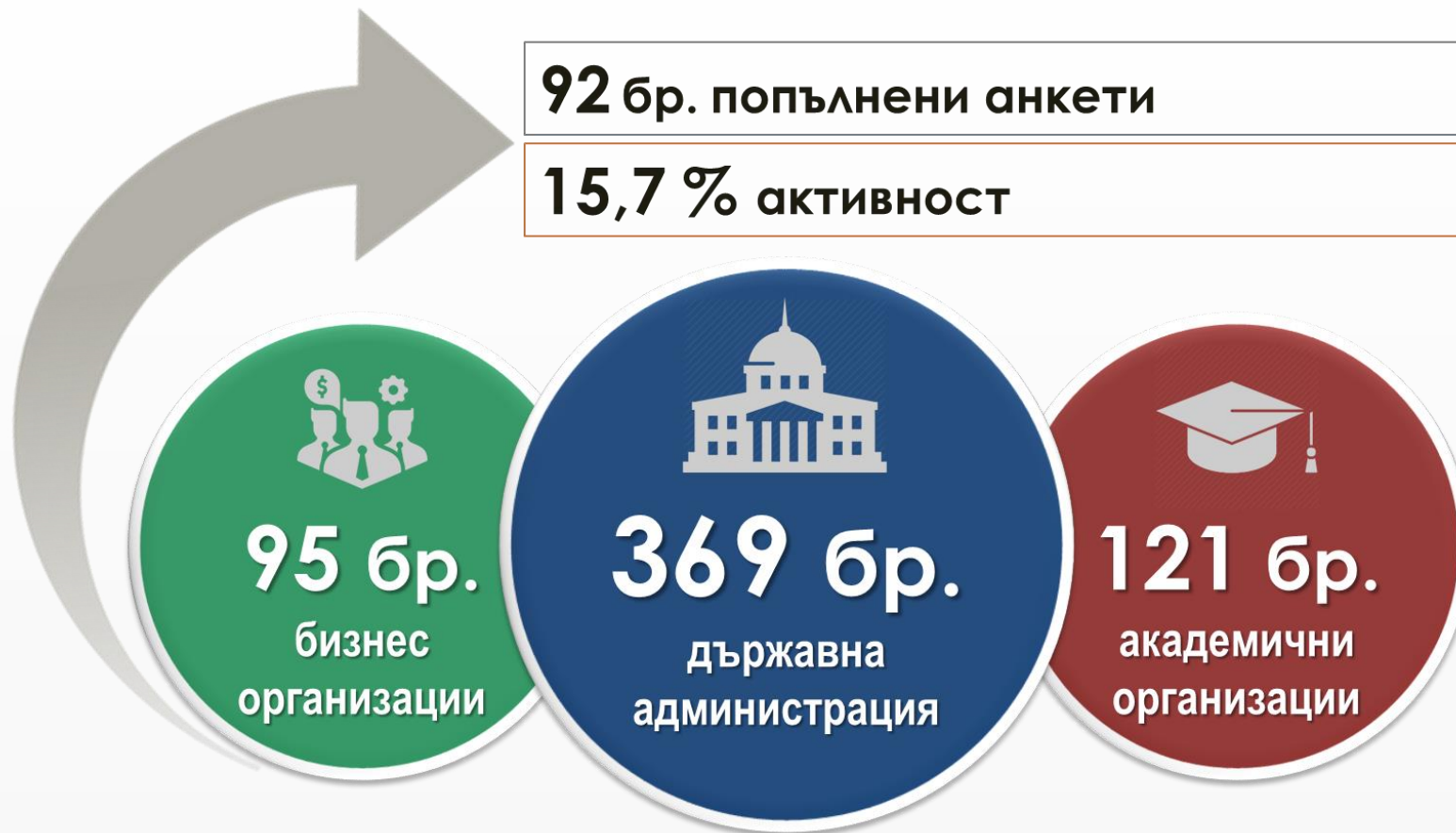

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ОПИСАНИЕ НА ИЗВАДКАТА

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ГРУПИ ВЪПРОСИ

Експертност

12%

Състояние и развитие на човешкия ресурс

Иновации

10%

Иновативни технологии

Състояние

29%

Текущо състояние на оборудването и ресурсите

Политики

31%

Управление и политики

Взаимодействие

18%

Взаимодействие между трите основни сектора: държава, академия и индустрия.

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

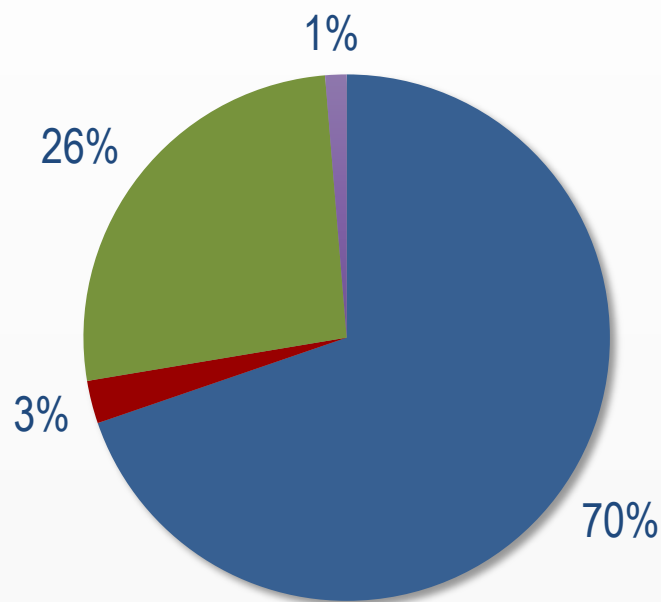
ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Смятате ли, че са необходими промяна и развитие в набирането, обучението, подготовката на кадрите, задържането им и извличането на поуки от практиката в областта на кибер сигурността в България?

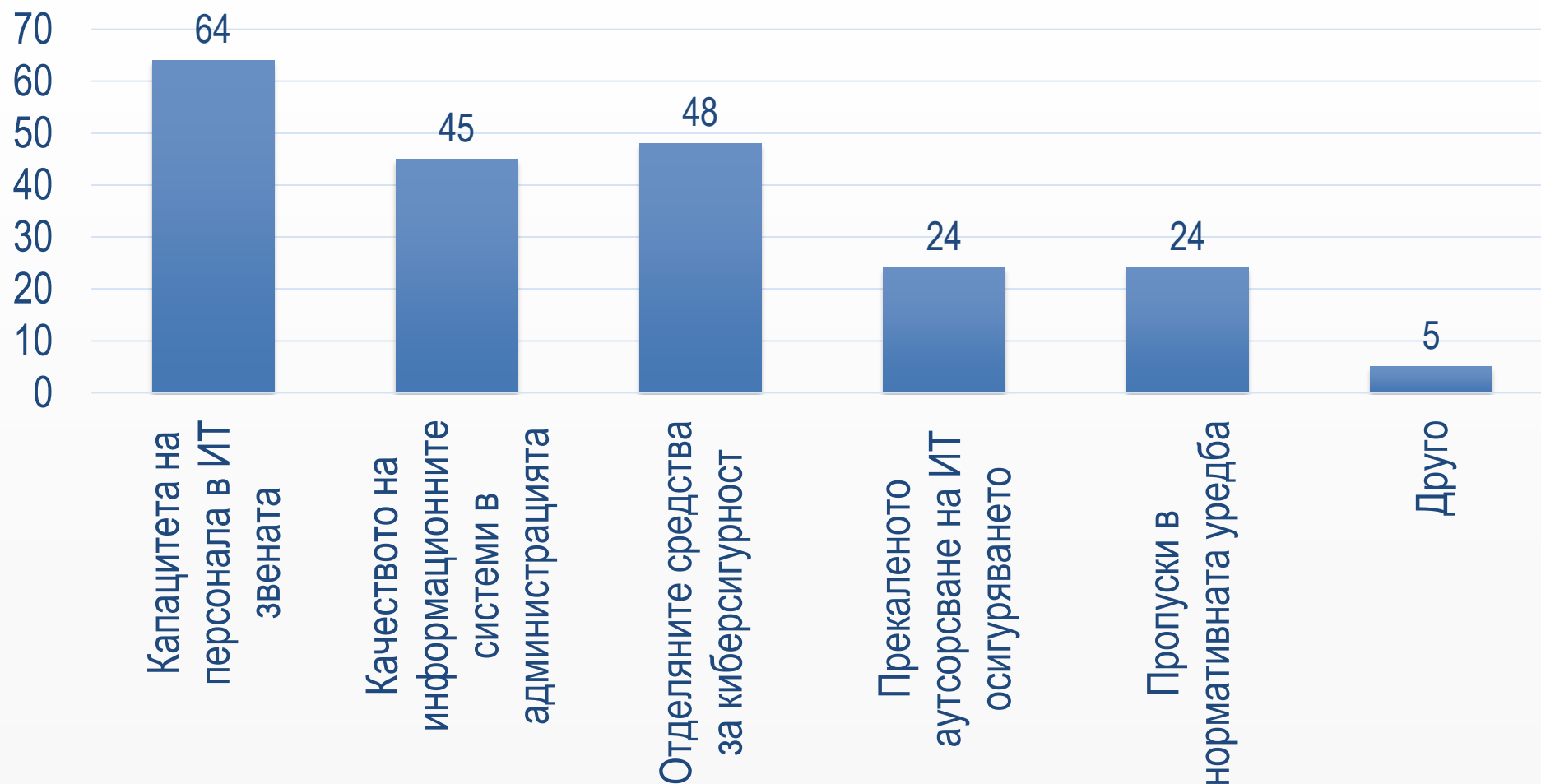
■ Да ■ Не ■ Не мога да преценя ■ Друго

- необходимост от сертификационни програми
- съобразени със състоянието и възможностите на администрацията, а не само чисто теоретични
- практическа насоченост
- адекватно финансиране

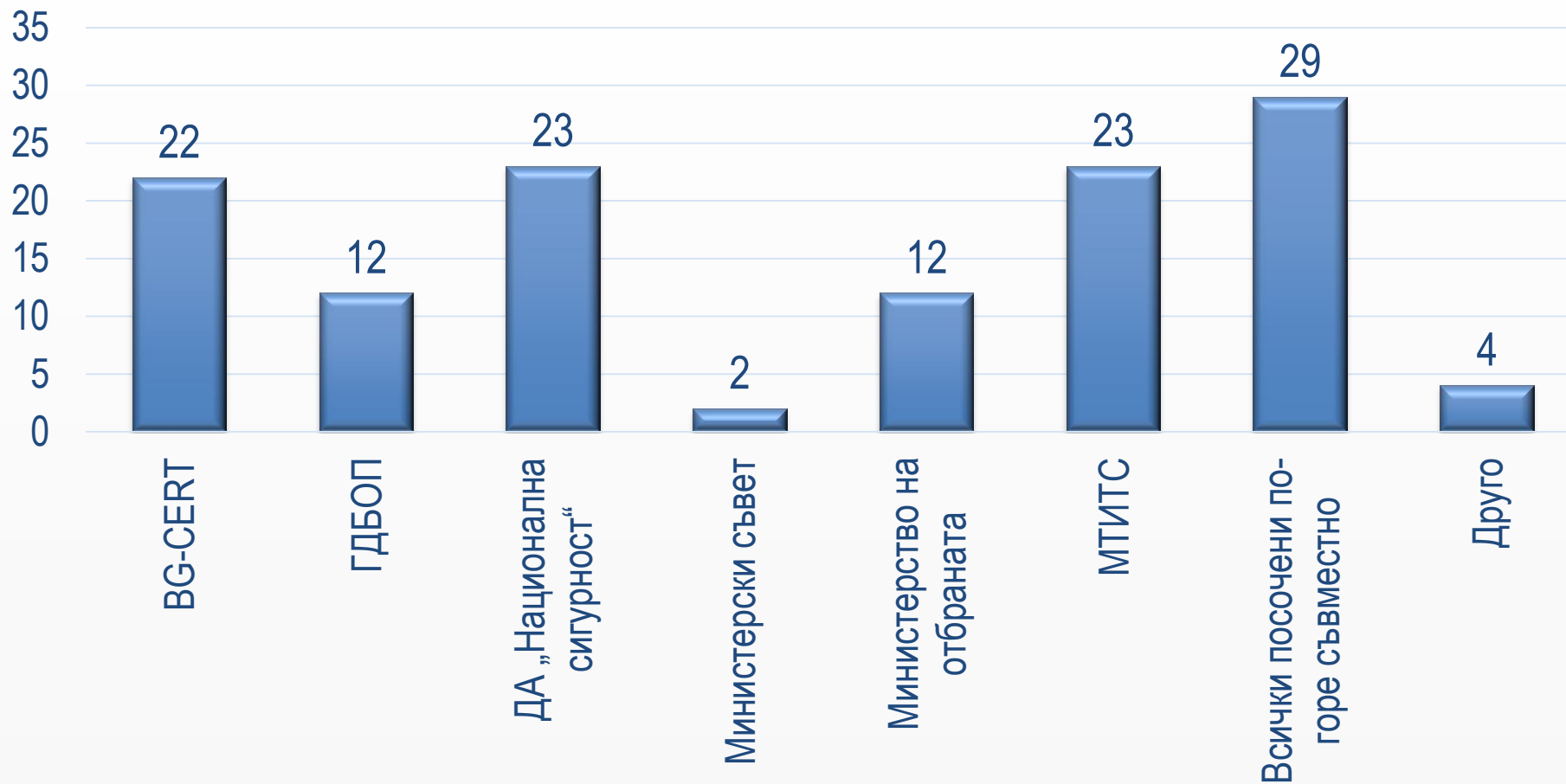

ТРИТЕ НАЙ-ВАЖНИ ПРОБЛЕМА В МОМЕНТА В ОБЛАСТТА НА КИБЕР СИГУРНОСТТА В БЪЛГАРИЯ

КОЯ ИНСТИТУЦИЯ ДА ИМА ВОДЕЩА РОЛЯ В КИБЕРСИГУРНОСТТА?

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

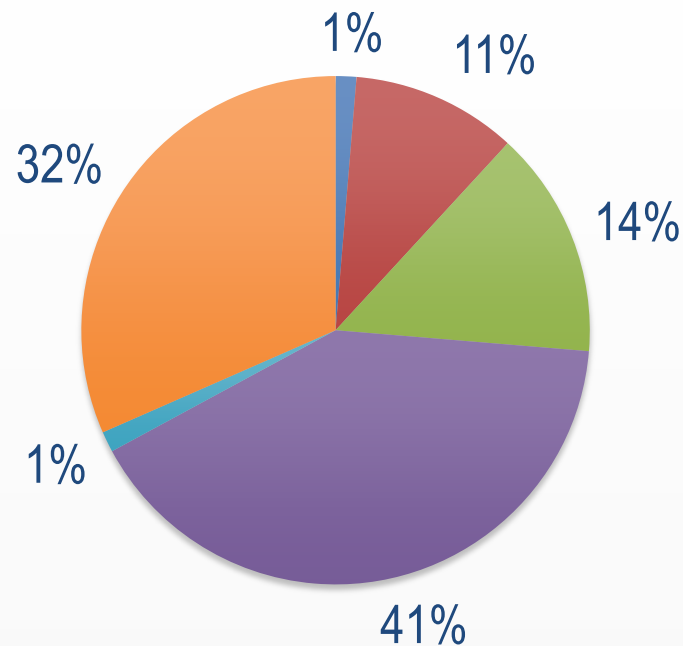

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ОЦЕНКА ЗА ДЕЙСТВАЩАТА СТРАТЕГИЯ ЗА КИБЕР СИГУРНОСТ „КИБЕР УСТОЙЧИВА БЪЛГАРИЯ 2020“?

■ Изобщо не е добра

■ Много добра

■ Не е много добра

■ Не съм запознат

■ Отлична

■ По-скоро добра

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

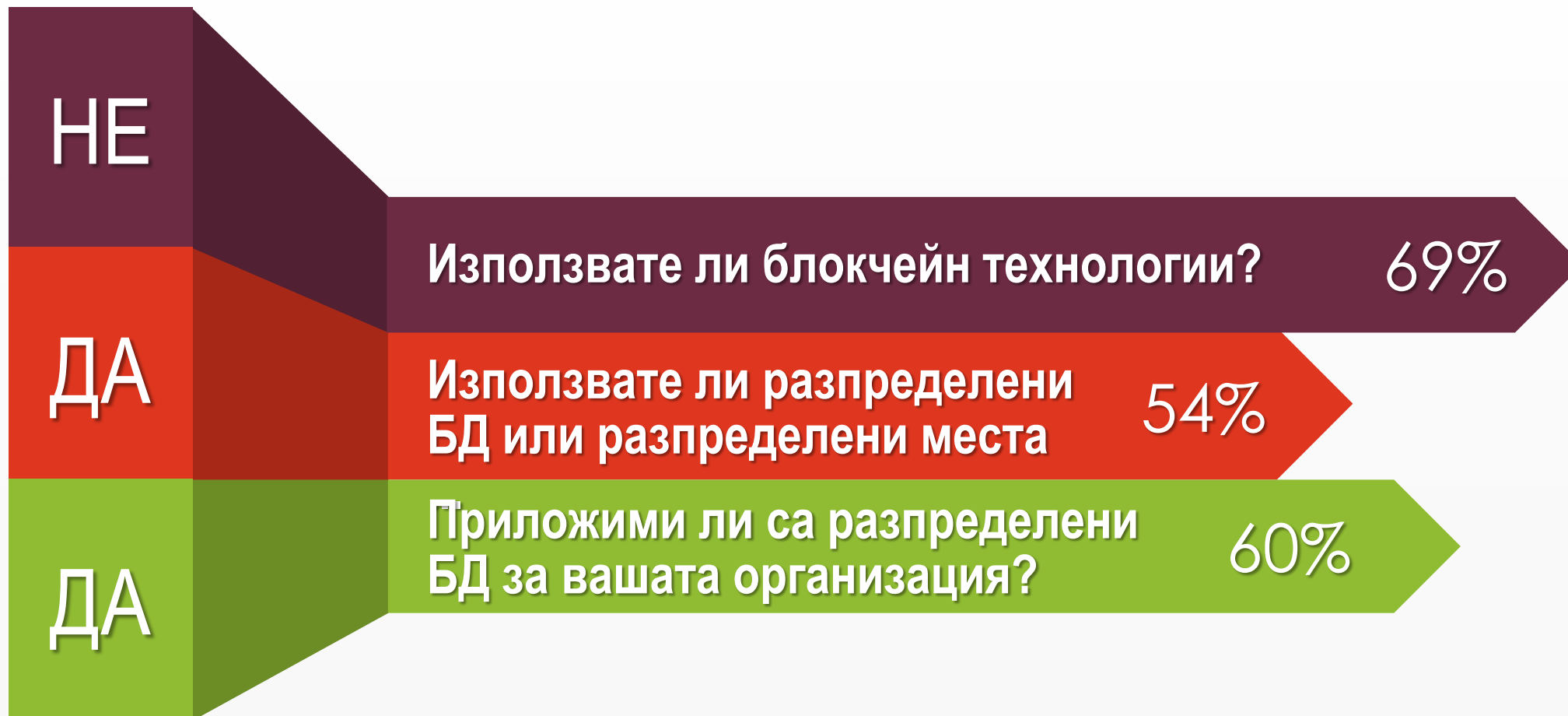
НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОМЯНА И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ ИНСТИТУЦИИТЕ В ОБЛАСТТА НА КИБЕР СИГУРНОСТТА В БЪЛГАРИЯ И АКАДЕМИЧНИЯ СЕКТОР/ИНДУСТРИЯТА

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ИНОВАТИВНИ ТЕХНОЛОГИИ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

КОМЕНТАРИ

Съгласуваност

- ✓ Отделните единици в държавната администрация
- ✓ Държавна администрация, бизнес и академия

Единен модел за кибер сигурност

Цялостен пакет за дефиниране

- ✓ Ръководство
- ✓ Управление
- ✓ Инфраструктура
- ✓ Обучение
- ✓ Развитие на персонала
- ✓ Финансиране (с периодична оценка на ефективността)
- ✓ Ефикасност и кибер устойчивост на ИТ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

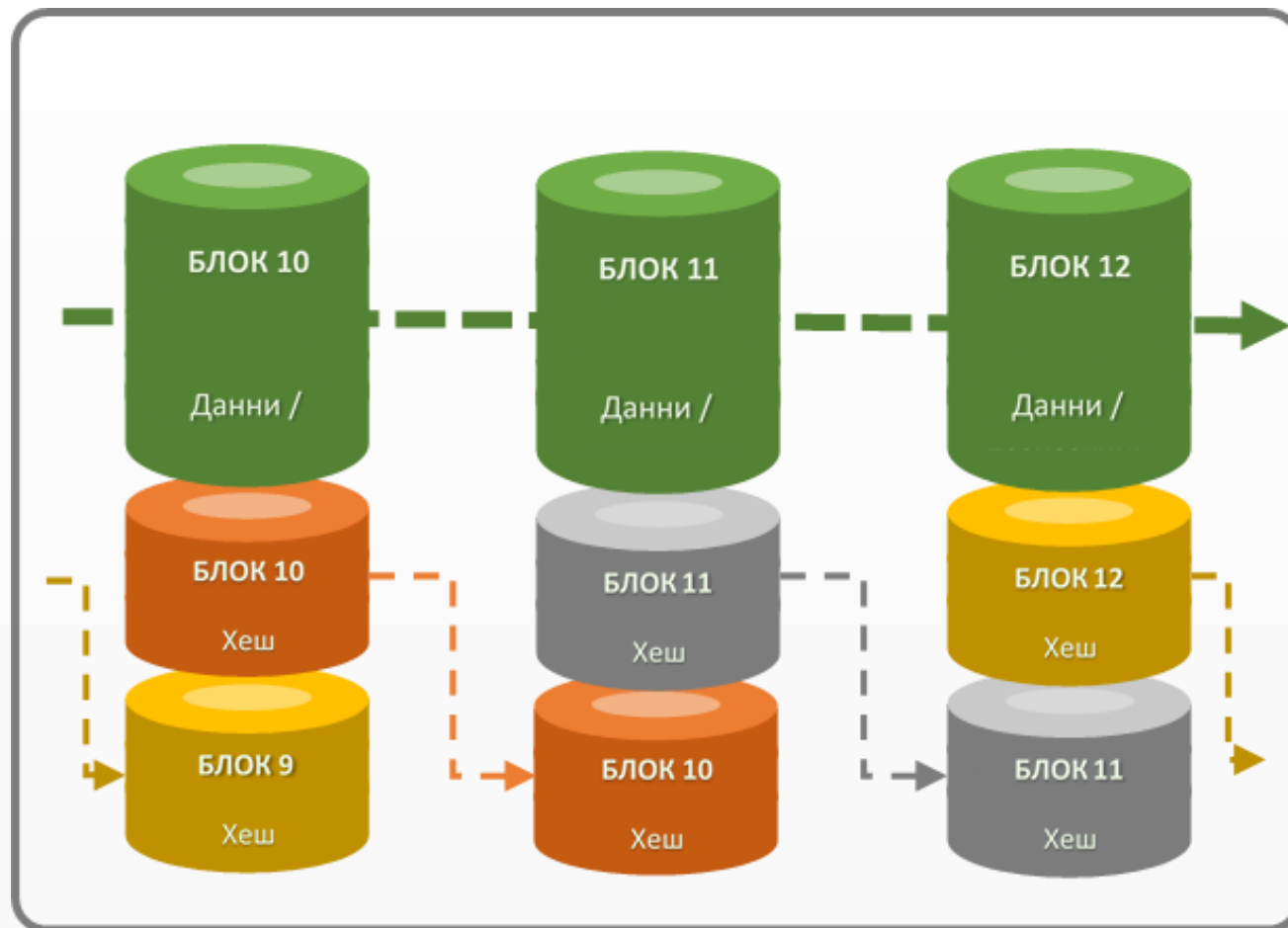
АНАЛИЗ НА ИНОВАТИВНИ ТЕХНОЛОГИИ В РАБОТАТА НА ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

- Възможности за използване на блокчейн технологии в държавната администрация
- Изкуствен интелект и чатботове при предоставяне на услуги и комуникация с потребителите и поддържане на кибер сигурността

СЪЩНОСТ НА БЛОКЧЕЙН ТЕХНОЛОГИЯТА

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ВИДОВЕ БЛОКЧЕЙН

Публичен

Частен

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

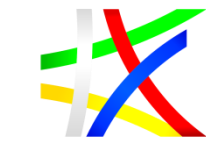

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

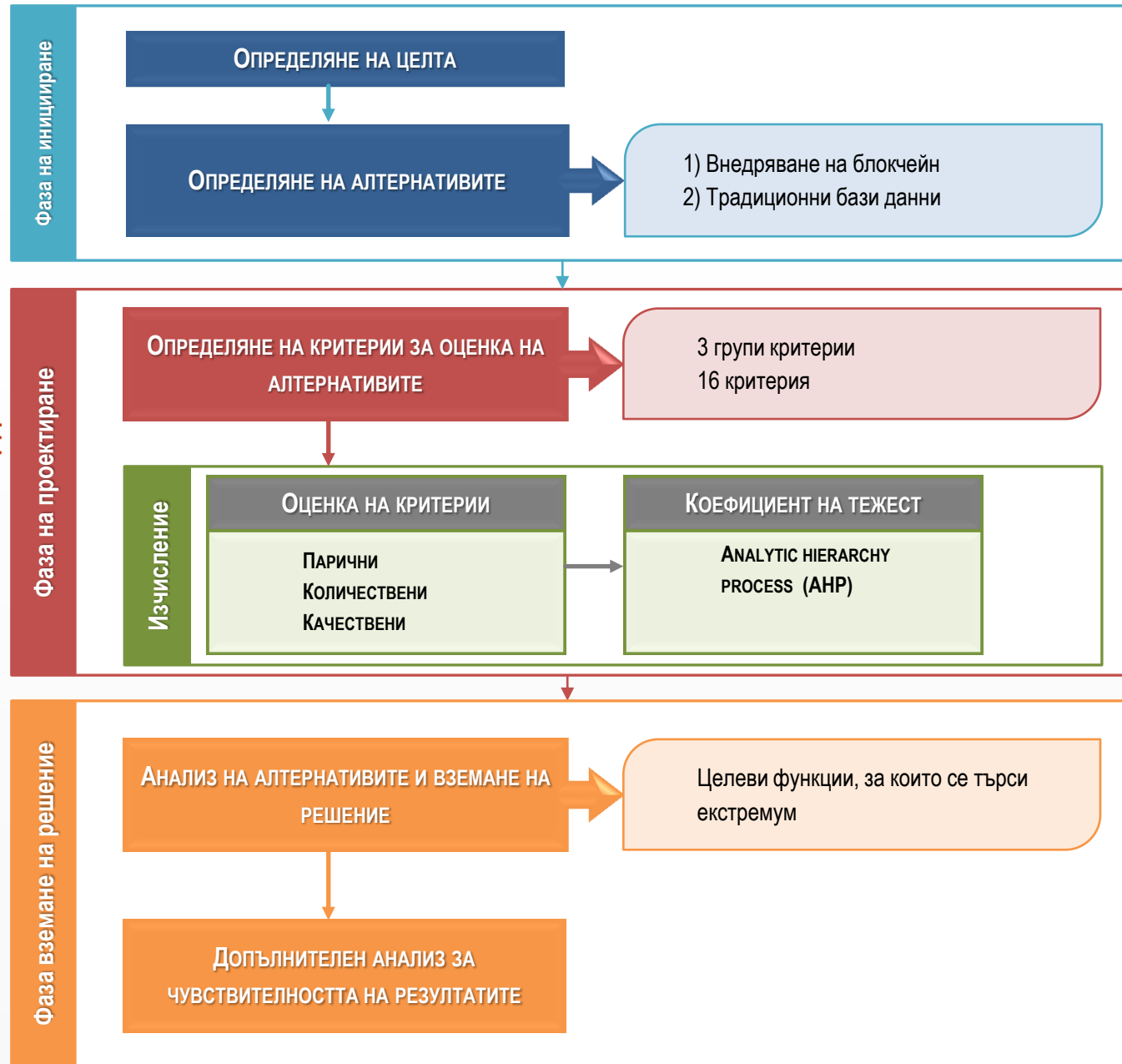
ПРИЛОЖЕНИЕ В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ПОДХОД ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПОЛЗИТЕ И РАЗХОДИТЕ ОТ ВНЕДРЯВАНЕ НА БЛОКЧЕЙН ТЕХНОЛОГИЯТА

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

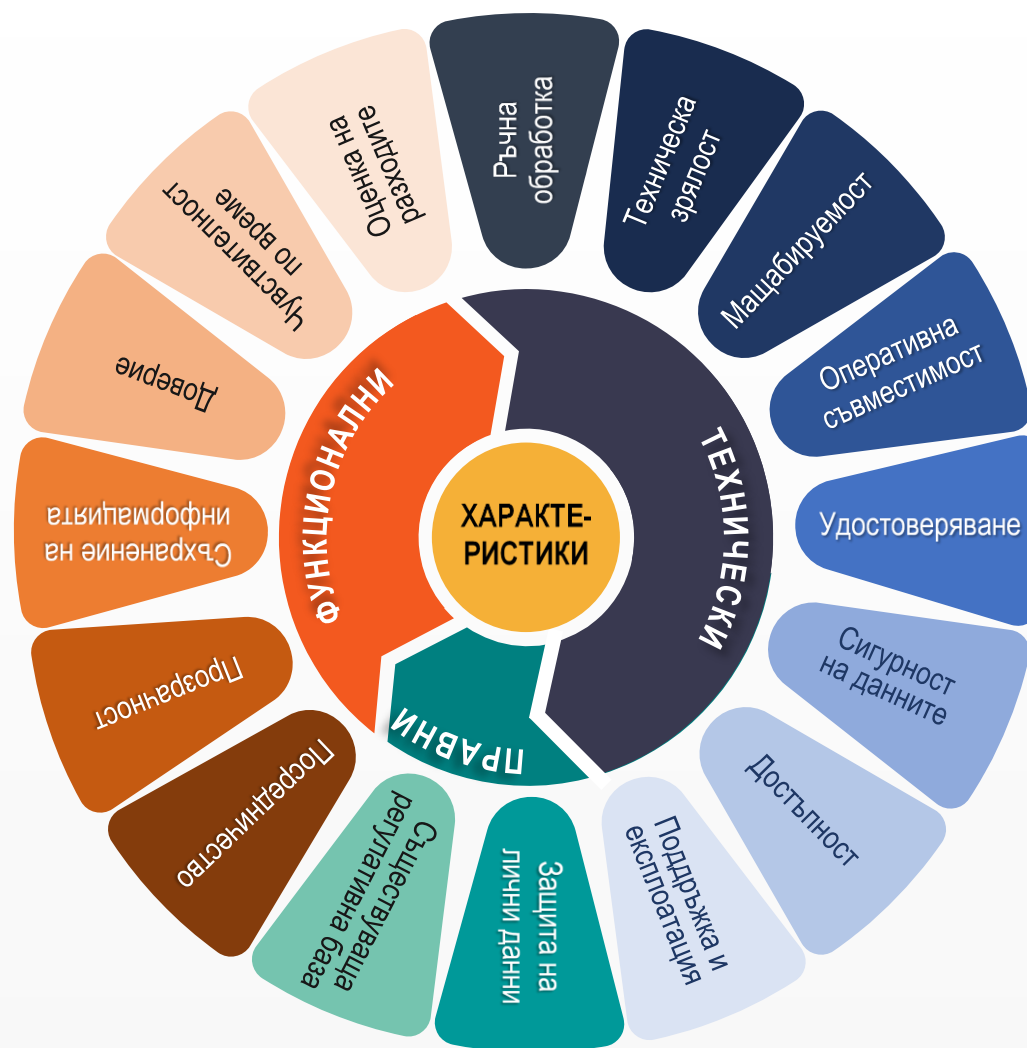

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ВНЕДРЯВАНЕТО НА БЛОКЧЕЙН В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

СИГУРНОСТ НА БЛОКЧЕЙН ТЕХНОЛОГИЯТА

➤ Направления

- **Сигурност на физическия слой** на IT инфраструктурата
- **Блокчейн консенсус** (или т.нар. доверен слой на системата)

➤ Аспекти

- Поверителност
- Неразличимост
- Хомоморфна криптография
- Доказателство за нулево познание (знание)
- Сигурни разпределени изчисления
- Използване на хардуерни решения за гарантиране на тайната

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

АНАЛИЗ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ И ЧАТБОТОВЕ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ И КОМУНИКАЦИЯ С ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ РЕШЕНИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИИ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

Интелигентен help, справочник - Тип „чатбот“

Асистент/навигатор за услуги

**Профилирани/персонализирани услуги
(за клиент/тип клиент/организация)**

**Комуникация на естествен език – speech, voice
(NLP – Natural Language Processing)**

Автоматичен превод

ПРАВНИ, ЕТИЧНИ И СОЦИАЛНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ИИ И ЧАТБОТОВЕ

- Замества, не „измества“ човек
- Разширява, не ограничава дейностите и възможностите на човек
- Red lines
- Принципи, норми
  - Прозрачност
  - Проследимост (на решенията, данните)
  - „Обяснимост“ на решения
- „Паник“ бутон (но внимание – не всички процеси се „изключват“ безопасно – производство, дрон, медицински грижи...) – КОИ има право да го натисне?
  - „Само машини могат да обхванат и следят сложната дейност на машини (с ИИ)“
- Отговорност? Правоприлагане? „Наказание“?
- Застраховки – нова област, принципи, правна регулация

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИИ ЗА КИБЕР СИГУРНОСТ (КС) И ОТБРАНА

- **Масово:** за прилагане/спазване на кибер хигиена
  - нива на „сигнализиране“ за отклонение от дейности, нарушение на норми/правила (специфични, общи)
- **Професионално (ИТ)** – „асистент“ на ИТ мениджъри/администратори
  - експлоатация на системи, мрежи, комуникации
  - отклонения от поведение / трафик / профил на дейности/потребители
  - праг на сигнали – инциденти, ескалация (вземане на решения), SOP
- **Специализирани**
  - „Интелигентни“ SIEM (Security Incidents and Event Management) и SOC (Security Operations Centers)

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИИ ЗА КИБЕР СИГУРНОСТ (КС) И ОТБРАНА

➤ **Обучения**

- модели, симулации, установки (Cyber Ranges)

➤ **Отбрана** – национална/колективна сигурност

- Кибер операции по „защита“ на мрежи и системи (с национално значение, сигурност и отбрана)
- Интелигентни/автономни системи за защита (оръжия) – специфична област, ИИ с „двойно предназначение“ (Искане за „Мораториум“?)

➤ **Хибридни въздействия** – избори, общество – медии

➤ **Ранно предсказване/предупреждение** за престъпления

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИИ ЗА „СЪЩЕСТВЕНИ“ УСЛУГИ/СЕКТОРИ

УПРАВЛЕНИЕ НА „УМНИ ГРАДОВЕ“, ИНФРАСТРУКТУРА

ЗДРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ, ТЕЛЕМЕДИЦИНА

ОБРАЗОВАНИЕ (УПРАВЛЕНИЕ, ОРГАНИЗАЦИЯ, СЪДЪРЖАНИЕ)

ФИНАНСИ (БАНКИ) И ЗАСТРАХОВАТЕЛИ

- Работа с клиенти – помощ, чат, услуги; Оценка на риска (кредити, застраховки)

КОНТРОЛ И УПРАВЛЕНИЕ НА СЛОЖНИ „СИСТЕМИ ОТ СИСТЕМИ“

- Електроснабдяване – Smart Power Grid; Сателити и комуникации; Транспорт; (Финансови/Стокови пазари) – спекулации, манипулации

АВТОНОМНИ (БЕЗПИЛОТНИ) КОЛИ. УСТРОЙСТВА

ПЕРСПЕКТИВИ И ПРЕПОРЪКИ

- **ИИ за услуги** (тип „чатбот“, „умен“ help) – разширение на качеството и възможностите (на/за хората) – “Augmented Intelligence”
- **ИИ – „заместител“ за дейности** (рутинни, автоматизирани)
- **ИИ – за нови области и дейности**
  - **Big data** – анализи, оптимизации, политики/стратегии (новата „статистика“)
  - **Автоматични преводачи** (текст, глас)
  - **„Асистент“ за хора с ограничения/увреждания**
  - **Вземане на решения** (обосновани, базирани на качествено/количествени методи)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ВИЗИЯ ЗА БЪДЕЩЕТО

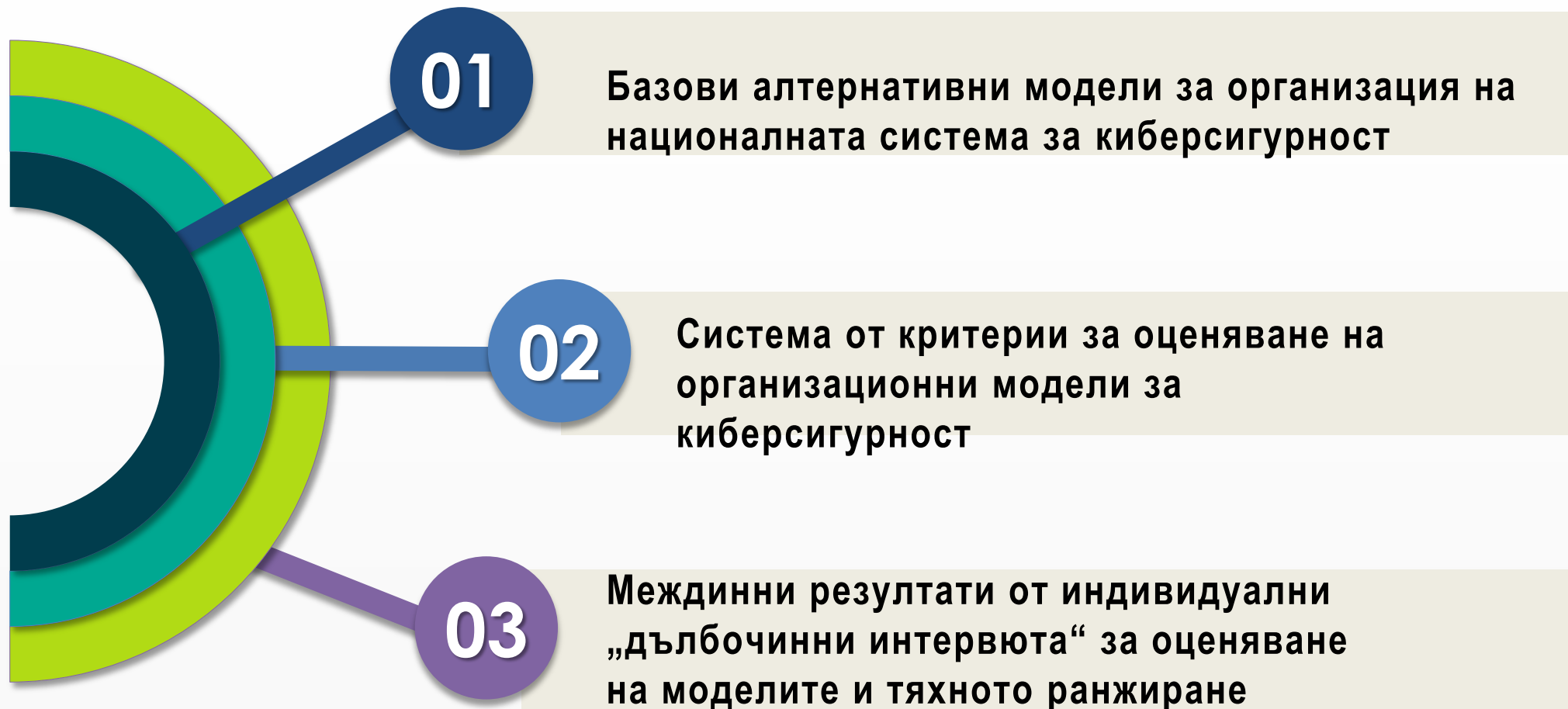

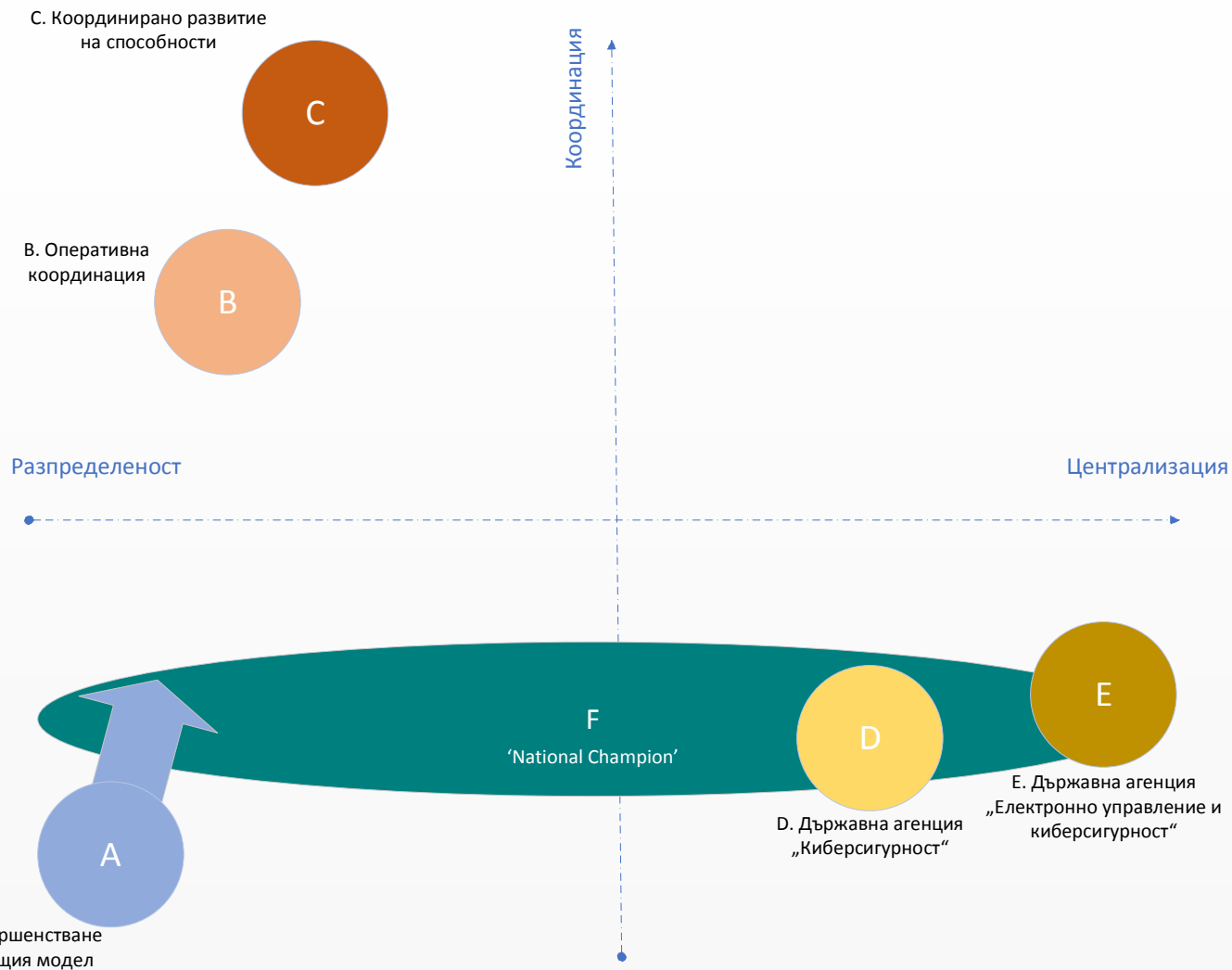
Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

БАЗОВИ АЛТЕРНАТИВНИ МОДЕЛИ

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА МОДЕЛИТЕ

ОПЕРАТИВНА ЕФЕКТИВНОСТ

- ситуационна осведоменост, защитеност, ранно предупреждение, реакция, отстраняване на последствията, разкриване на причините

ЕФИКАСНОСТ

- резултати при определено равнище на ресурсно осигуряване или постигане на гарантиран резултат при минимално ресурсно осигуряване

УСТОЙЧИВОСТ (RESILIENCE)

- Капацитет за съхраняване и възстановяване на работоспособност при негативни въздействия

ГЪВКАВОСТ (AGILITY) И АДАПТИВНОСТ

- Капацитет за адаптиране към промени в средата (заплахи, технологии, ...), иновативност, гъвкавост

ОСИГУРЯВАНЕ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ПРИ РЕШАВАНЕ НА ДРУГИ ПРОБЛЕМИ НА СИГУРНОСТТА

- защита на критични инфраструктури, радикализация и тероризъм, противодействие на хибридни заплахи, ...

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

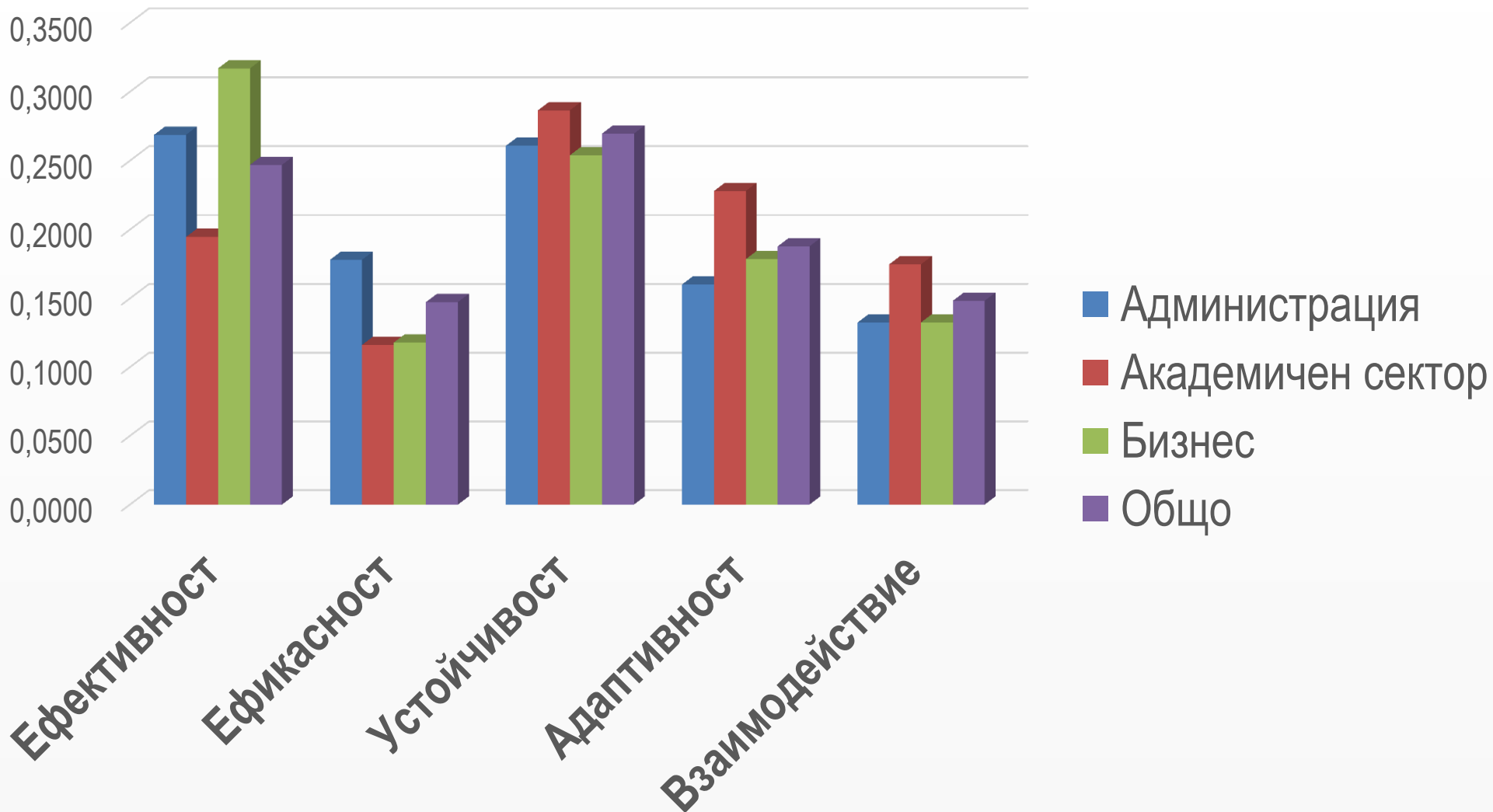

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ТЕЖЕСТ НА КРИТЕРИИ ПО ГРУПИ ЕКСПЕРТИ

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

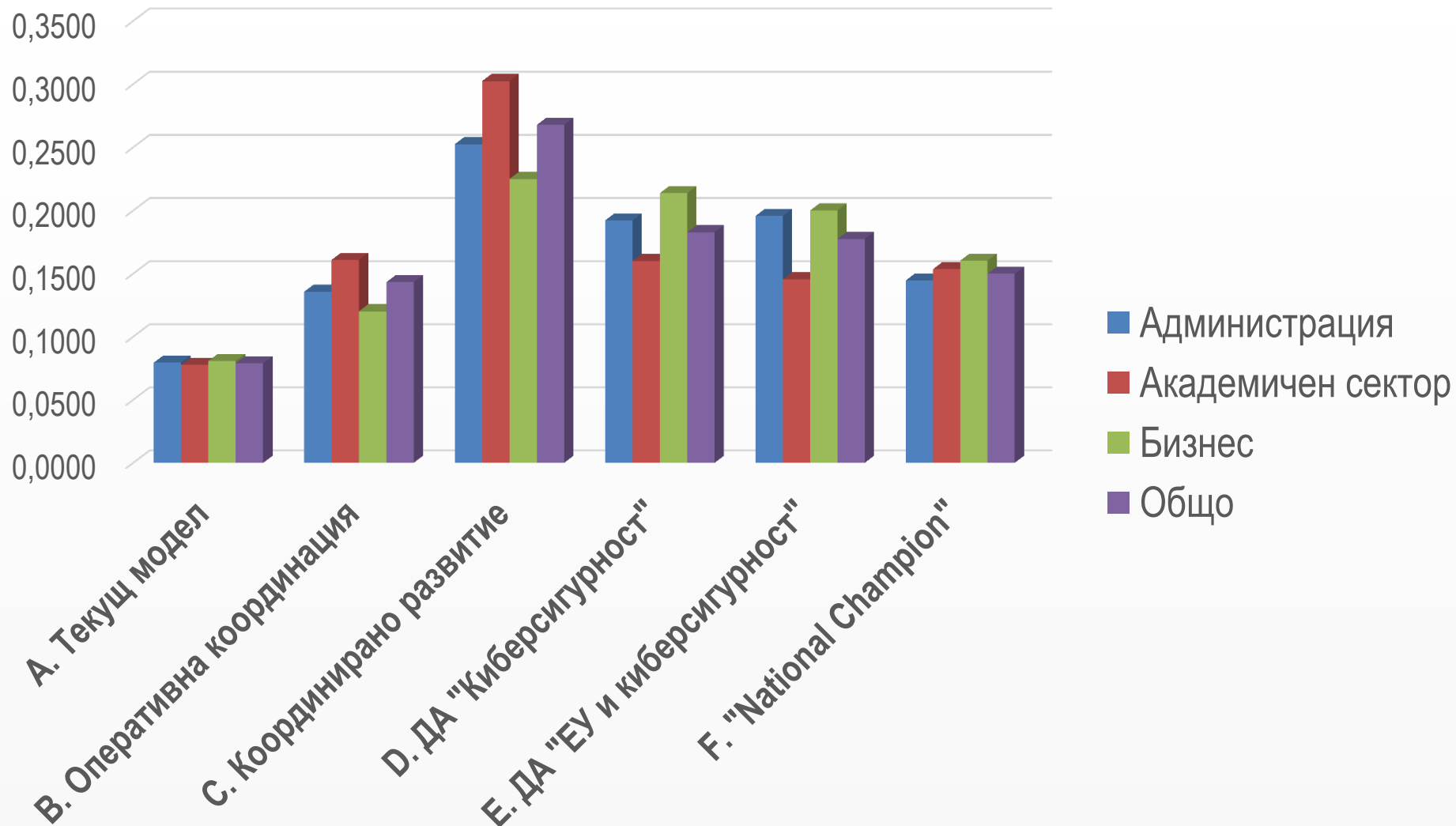

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

РАНЖИРАНЕ НА АЛТЕРНАТИВИ – ПО ГРУПИ

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

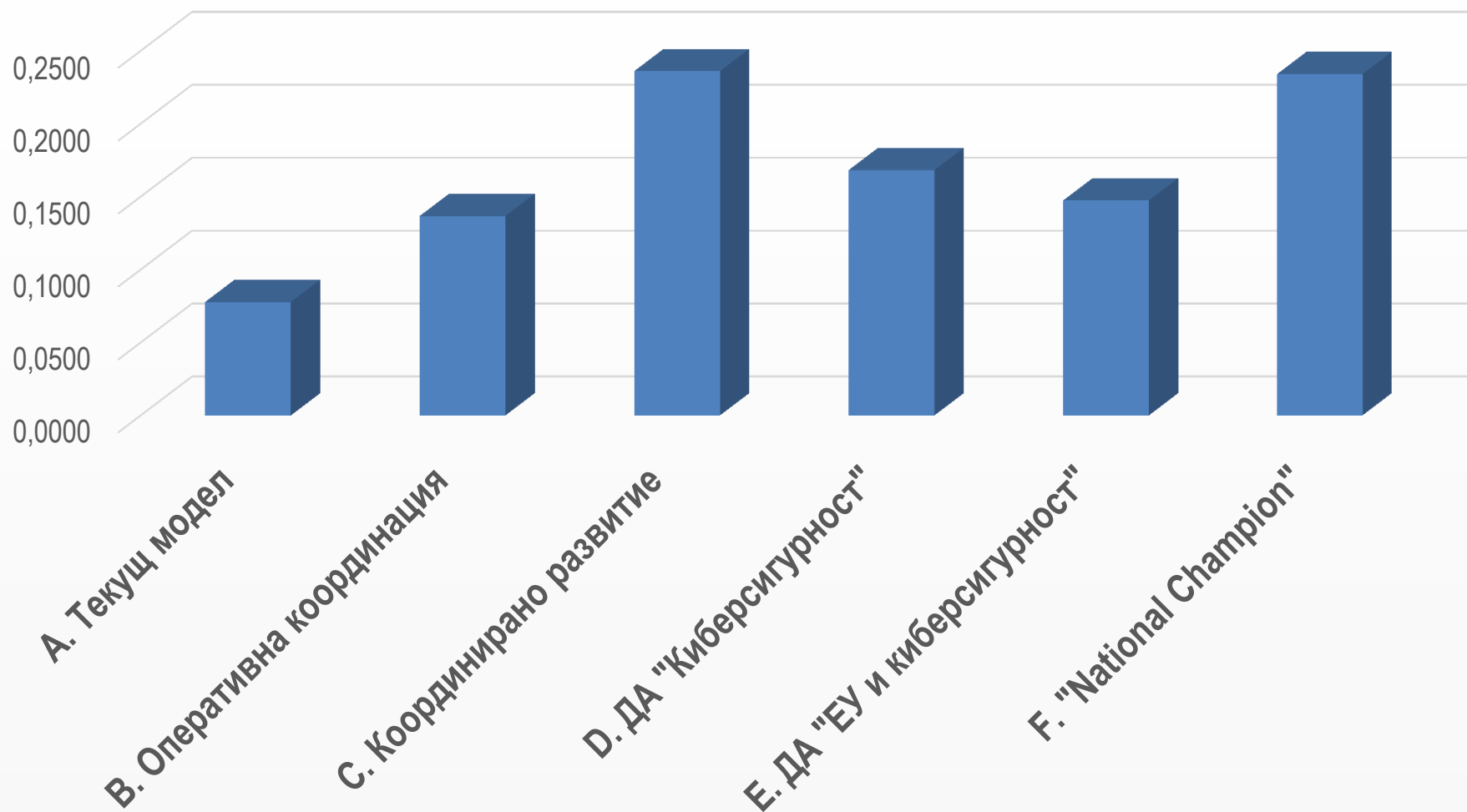

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

КАПАЦИТЕТ ЗА ИНОВАЦИИ

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

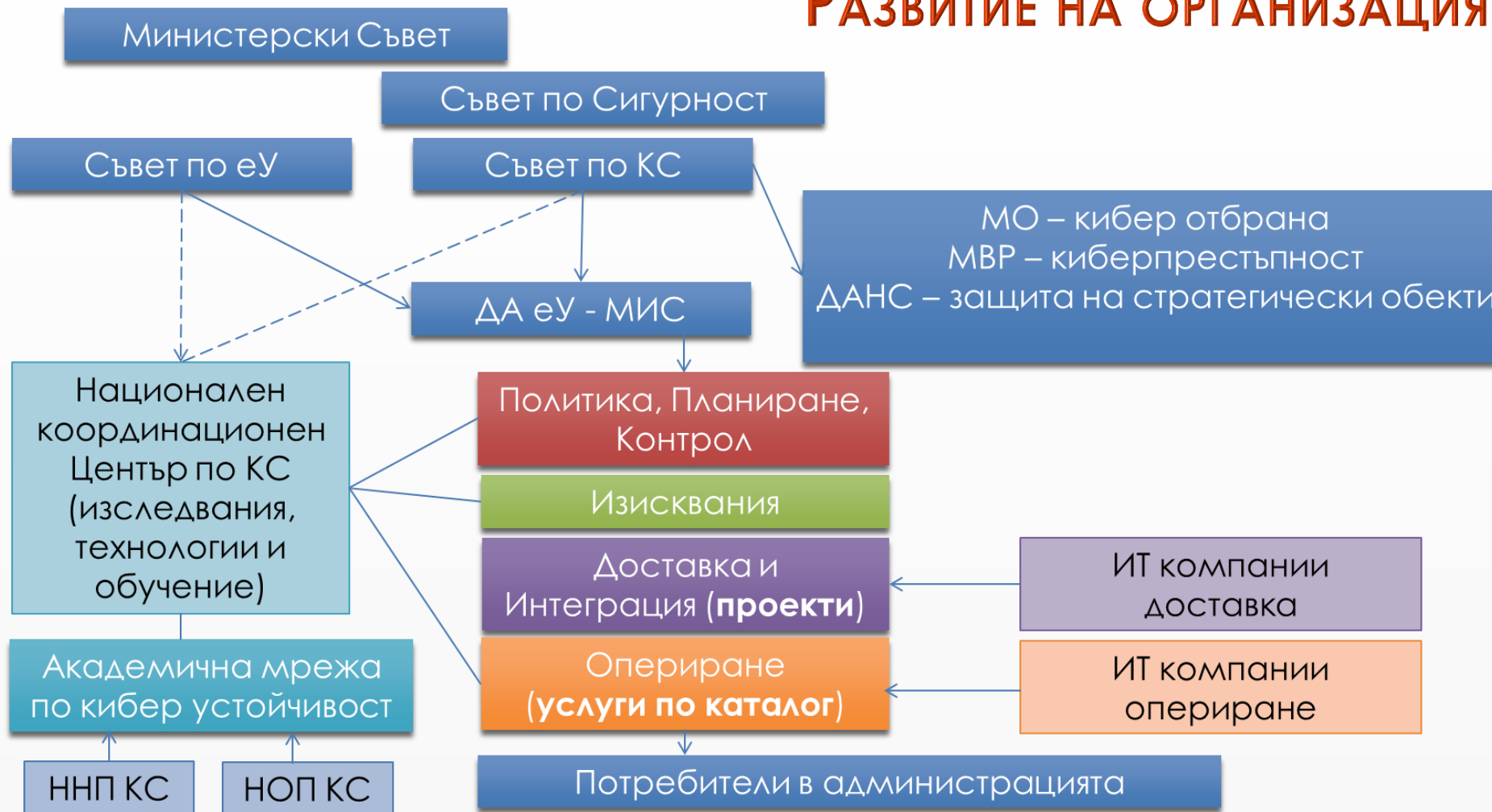
ИЗВОДИ

- Текущият модел е класиран най-ниско в общата оценка и във всяка от трите групи експерти.
- Най-важно значение при оценяване на алтернативни организационни модели се дава на критериите „Устойчивост“ и „Ефективност“, а при академичната извадка критерий „Адаптивност“ е с по-високо тегло от това на критерий „Ефективност“.
- Модел С, заложен в националната стратегия за киберсигурност, е най-предпочитан.
- По отношение на централизираните модели (D и E) известно предимство се дава на модела на специализирана агенция по киберсигурност (модел D).
- По-критерий „Адаптивност“ Модел С е най-предпочитан, но е следван в непосредствена близост с разлика от 0.2 % от фирмения модел (модел F).

РАЗВИТИЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ЗА МИС

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

БАЛАНСИРАНА СИСТЕМА ОТ ПОКАЗАТЕЛИ - BSC

Принос към качеството на е-Правителството и другите аспекти на цифровизация на държавната администрация

1. Съгласие по индикаторите за киберсигурност и връзката им с качеството на е-Управлението и другите цифрови процеси в държавната администрация
2. Интеграция на въпросите по киберсигурността при стратегическото планиране в държавната администрация

Усъвършенстване на **процесите за кибер устойчивост** в системата, както и на съответните организации в RACI матрицата на процесите.

1. Институционализация на ролята Главен информационен мениджър / мениджър по киберсигурност и съответните съвети от ниво административен орган до ниво МС
2. Изграждане на мрежа за координация на национално и международно ниво (ЕС, НАТО)

Партньорство с потребителите на системата за кибер сигурност – това са всички административни органи и оператори на съществени услуги по закона за кибер сигурност.

1. Изграждане на механизъм за консултация с потребителите при участие на индустрията и академичния сектор при разширен формат
2. Създаване на система за измерване и подобряване на удовлетвореността на потребителите от работата на системата за киберсигурност

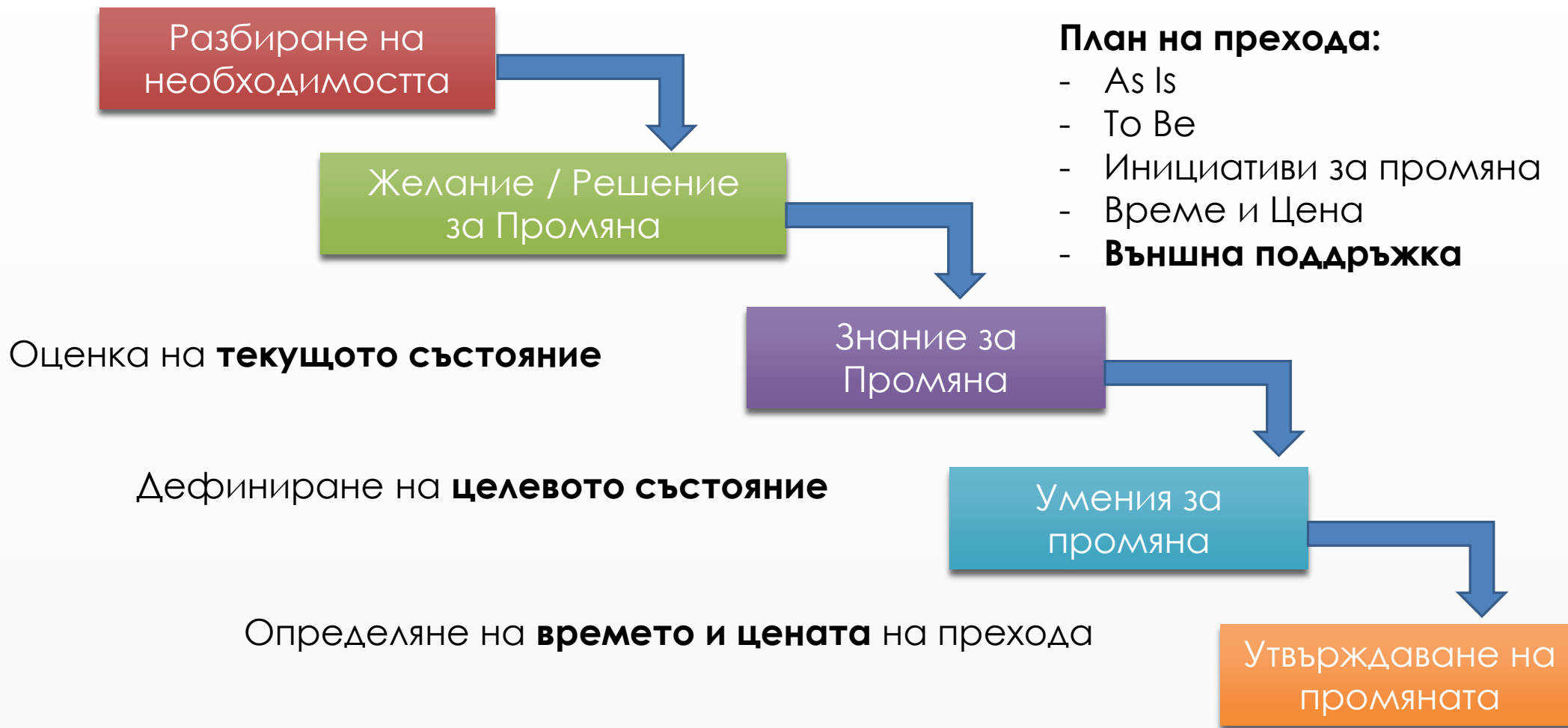
Внедряване на **нови технологии и усъвършенстване / растеж на персонала** в системата.

1. Институционализиране на партньорството между администрация, индустрия и академичен сектор в изследванията и технологиите
2. Институционализиране на партньорството между администрация, индустрия и академичен сектор в подготовката и развитието на специалисти по кибер сигурност и висши мениджъри в администрацията

УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОМЯНАТА –
ADKAR (3 ГОДИНИ)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Въпроси и дискусия

Проект „Работим за хората“ - укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.